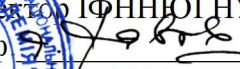

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЮРИДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
КАФЕДРА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА ТА КРИМІНОЛОГІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор ІФННЮІ НУ «ОЮА»
проф. Роман САВЧУК
«2» вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН
ВК 9**

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
ступінь вищої освіти	бакалавр
галузь знань	08 Право
спеціальність	081 Право
освітня програма	Право

Розробник програми: к.ю.н., доц. Томин Сергій Володимирович

Затверджено на засіданні кафедри кримінального права та кримінології
(протокол № 1 від 30.08.2024 р.)

В.о.завідувача кафедри
кримінального права та кримінології

Сергій ТОМИН

Начальник навчального відділу

Ірина ЯЦКІВ

Гарант освітньої програми

Роман САВЧУК

Науково-методична
Рада (протокол №1 від 02.09.2024р.
Голова науково-методичної ради

Олег БЕЗНОСЮК

Заступник директора

Олег БЕЗНОСЮК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Анотація

Принципові зміни, які відбуваються в українському суспільстві, багато в чому були обумовлені загальносвітовими інтеграційними процесами та європейським вектором руху української державності. потребують двох основних складових в реалізації цього. Це: використання вітчизняного історичного та сучасного досвіду побудови державності та використання зарубіжного досвіду в переважній більшості сфер суспільного життя. Цей напрямок потрібно обов'язково враховувати і під час удосконалення української правової системи в цілому, системи права та кожної галузі права, її інститутів і окремих норм. Все це необхідно здійснити і у кримінальному праві. У зв'язку з цим подібні процеси актуалізують низку вкрай важливих питань пов'язаних з переосмисленням місця кримінально-правової системи України серед інших кримінально-правових систем сучасних розвинених зарубіжних країн, які, в свою чергу, здійснювали і продовжують здійснювати значний вплив на існування та розвиток кримінально-правової системи України й інших країн. У зв'язку з поширенням міжнародних зв'язків особливо гостро постають питання, пов'язані з міжнародним співробітництвом щодо протидії злочинності, що неодмінно вимагає знання основних положень кримінального права зарубіжних країн. Разом з тим наявність сформованого загального уявлення про стан та розвиток сучасних кримінально-правових систем зарубіжних країн, а також обізнаність стосовно основних інститутів систем Загальної частин кримінального права зарубіжних країн є невід'ємними складовими кожного сучасного грамотного, ерудованого та висококваліфікованого правника. Предметом вивчення навчальної дисципліни є кримінально-правові відносини, що виникають з приводу вчинення особою злочину та призначення покарання в різних кримінально-правових системах. Метою вивчення дисципліни є формування у студентів цілісного уявлення про кримінально-правові системи сучасного світу, системного розуміння джерел кримінального права зарубіжних країн, вивчення основних інститутів Загальної частин кримінального права зарубіжних країн, а також вироблення у студентів вмінь і навичок застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу та розв'язання конкретних типових і нетипових кримінально-правових ситуацій. Основними завданнями дисципліни є ознайомлення студентів з історією становлення, типологією, особливістю і специфікою, а також новітніми напрямками розвитку кримінально-правових систем сучасного світу; формування найбільш повного уявлення про загальну характеристику та види джерел кримінального права зарубіжних країн, а також про межі чинності кримінальних законів; вивчення основних положень системи Загальної частини кримінального права зарубіжних країн.

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є: отримання студентами системи знань з кримінального права зарубіжних держав; акцентування уваги на зближенню кримінального законодавства різних держав; на основі матеріалу порівняльного

характеру сприяти виробленню навиків аналітичного мислення у студентів; формування практичних умінь і навичок правильного тлумачення та застосування нормативно-правових актів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Кримінальне право зарубіжних країн» є: глибоке вивчення студентами проблемних питань сучасної інтернаціоналізації кримінального права, порівняльний аналіз кримінального законодавства зарубіжних держав, навчальної та монографічної літератури, розвиток у студентів правової свідомості та формування правової культури.

3. ТЕМАТИЧНИЙ ВИКЛАД ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Кримінальне право зарубіжних країн, його предмет та значення

Поняття порівняльного кримінального права та його зміст. Значення порівняльного правознавства у сфері кримінального права. Класифікація кримінально-правових систем сучасного світу. Універсалізація кримінально-правових систем та національний інтерес.

Тема 2. Джерела кримінального права зарубіжних країн

Джерела кримінального права Англії, США, Австралії. Джерела кримінального права Франції, ФРН, Австрії, Швейцарії, Швеції. Джерела кримінального права Японії та Китаю. Джерела кримінального права країн мусульманського права. Джерела кримінального права держав англосаксонської системи права

Тема 3. Злочинне діяння у кримінальному праві зарубіжних країн

Поняття і ознаки злочинного діяння в законодавстві держав континентальної Європи. Поняття і ознаки злочинного діяння в кримінальному праві Англії та США. Поняття і ознаки злочинного діяння в мусульманському кримінальному праві. Класифікація злочинних діянь в законодавстві держав континентальної Європи. Класифікація злочинних діянь в кримінальному праві Англії та США. Класифікація злочинних діянь в мусульманському кримінальному праві. Повторність та сукупність злочинів як форми множинності злочинів за кримінальним законодавством зарубіжних держав. Рецидив злочинів за кримінальним законодавством зарубіжних держав.

Тема 4. Суб'єкт злочинного діяння у кримінальному праві зарубіжних країн

Вік суб'єкта злочинного діяння в законодавстві держав континентальної Європи. Вік суб'єкта злочинного діяння в кримінальному праві Англії та США. Вік суб'єкта злочинного діяння в мусульманському кримінальному праві. Осудність та неосудність в кримінальному праві зарубіжних держав. Обмежена (зменшена) осудність в кримінальному праві зарубіжних держав. Кримінальна відповідальність осіб, які вчинили злочини у стані сп'яніння, за законодавством зарубіжних держав. Юридична особа як суб'єкт злочинного діяння: зарубіжний досвід.

Тема 5. Незакінчене злочинне діяння у кримінальному праві зарубіжних країн

Поняття стадій скоєння злочину у кримінальному праві сучасних розвинених країн. Добровільна відмова та діяльне каяття у кримінальному праві сучасних зарубіжних країн. Підбурювання, змова та замах як самостійні форми попередньої діяльності, що не завдала реальної шкоди.

Тема 6. Співучасть у злочині за кримінальним законодавством зарубіжних країн

Відповідальність за попередню злочинну діяльність. Поняття та загальна характеристика поняття «співучасть» у злочині. Поняття співучасті у країнах англо-саксонської правової системи. Поняття співучасті у країнах романо-германської правової системи. Причетність до злочину у зарубіжних країнах.

Тема 7. Обставини, що виключають злочинність діяння у кримінальному праві зарубіжних країн

Необхідна оборона як обставина, що виключає злочинність діяння, за кримінальним законодавством держав континентальної Європи. Необхідна оборона в кримінальному праві держав загального права. Затримання особи, що вчинила злочин, як обставина, що виключає злочинність діяння, у кримінальному праві зарубіжних держав. Крайня необхідність за кримінальним законодавством держав континентальної Європи. Крайня необхідність в кримінальному праві держав загального права. Фізичний та психічний примус як обставина, що виключає злочинність діяння, у кримінальному праві зарубіжних держав. Виконання наказу або розпорядження як обставина, що виключає злочинність діяння, у кримінальному праві зарубіжних держав. Виправданий ризик як обставина, що виключає злочинність діяння, у кримінальному праві зарубіжних держав. Заподіяння шкоди зі згоди потерпілого як обставина, що виключає злочинність діяння, у кримінальному праві зарубіжних держав. Юридична або фактична помилка як обставина, що виключає злочинність діяння, у кримінальному праві зарубіжних держав. Провокація злочинного діяння як обставина, що виключає злочинність діяння, у кримінальному праві зарубіжних держав. Інші обставини, що виключають злочинність діяння, за кримінальним законодавством зарубіжних держав.

Тема 8. Покарання: поняття, мета, система у кримінальному праві зарубіжних країн

Поняття та мета покарання в кримінальному праві держав континентальної Європи. Поняття та мета покарання в кримінальному праві держав загального права. Поняття та мета покарання в кримінальному праві мусульманських держав. Система покарань в кримінальному праві держав континентальної Європи. Система покарань в кримінальному праві держав загального права. Система покарань в кримінальному праві мусульманських держав.

Окремі види покарань за кримінальним законодавством зарубіжних держав. Смертна кара у сучасному світі. Позбавлення волі в кримінальному праві зарубіжних держав. Довічне позбавлення волі в кримінальному праві зарубіжних держав. Арешт як вид покарання в кримінальному праві зарубіжних держав. Обмеження волі як вид покарання в кримінальному праві зарубіжних держав. Громадські (обов'язкові) роботи як вид покарання в кримінальному праві зарубіжних держав. Штраф як вид покарання в кримінальному праві зарубіжних держав. Позбавлення прав як вид покарання в кримінальному праві зарубіжних держав. Конфіскація майна в кримінальному праві зарубіжних держав. Афішування вироку як вид покарання в кримінальному праві зарубіжних держав. Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх: досвід держав континентальної Європи. Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх в кримінальному праві держав загального права.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна:

1. Кузьмін Е. Е. Кримінальне право зарубіжних країн : навчально-методичний посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 96 с.
2. Назимко Є. С. Зарубіжний досвід кримінально-правової регламентації інституту покарання неповнолітніх : монографія. Київ : КНТ, 2015. 367 с.
3. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації : монографія. Київ : Юрисконсульт, 2006. 1048 с.
4. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Кримінальне право: Навчальний посібник / За заг. ред. М.І. Хавронюка. К.: Ваіте, 2014. 944 с.

4.2. Допоміжна:

1. Аверочкіна Т. В. Право Європейського Союзу : підруч. для студ. ВНЗ / Т. В. Аверочкіна, Ю. Ю. Акіменко, Т. О. Анцупова, М. Р. Аракелян, Х. Н. Бехруз; ред. : О. К. Вишняков; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". О. : Фенікс, 2013. 869 с.
2. Андрушко А. В. Система злочинів проти свободи, честі та гідності особи за законодавством зарубіжних держав: порівняльно-правове дослідження. Порівняльно-аналітичне право. № 1, 2020. С. 412-421.
3. Бабанін С. В. Порівняльний аналіз кримінального законодавства Словаччини та України. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : Матеріали III Міжнародної науково -практичної конференції (ДДУВС, 15.03.2019). С. 90 - 92.
4. Гончарук О. В. Передумови виникнення та перспективи розвитку Європейського кримінального права. Актуальні проблеми міжнародних відносин. Випуск 115 (частина II), 2013. С. 66-70.
5. Грищук В. К., Красницький І. В. Поняття, мета, система та види покарань за Кримінальним кодексом Франції 1992 р. Вісник Львів. ін.-ту внутр. справ : Збірник. Львів : Львів. ін.-ту внутр. Справ при НАВС України, 2001. С. 160-168.
6. Кареклас С., Пашковський М. І. Кримінальне право ЄС /Програма Тасіс Європейського Союзу. Проект «Правничі студії в Україні: Київ та окремі регіони». Серія «Право ЄС». Книга сімнадцята. Одеса : Юридична література, 2004. 162 с.
7. Колодін Д. О., Федоров В. А. Відповідальність за злочини у сфері виборчих прав за законодавством ФРН та України: порівняльна характеристика. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. № 1, 2020. С. 196-201.
8. Корнієнко В. В. Особливості кримінального права ЄС: теоретико-правовий аспект. Форум права, 2011. № 1. С. 496-500.
9. Красницький І. В. Кримінальна відповідальність як інститут кримінального права Франції та України: порівняльний аналіз: монографія. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2008. 232 с.
10. Крикливець Д. Є. Стадії вчинення злочину за Кримінальним кодексом України та Кримінальним кодексом Республіки Польща: порівняльний аналіз. III Львівський форум кримінальної юстиції «Кримінальна юстиція в очікуванні

змін» (м. Львів, 22–23 вересня 2017 року) : збірка тез міжнародної науковопрактичної конференції. Київ : ВАІТЕ, 2017. С. 54–57.

11. Макарчук Д. Поняття кримінально караного діяння у Конституціях України, Франції та ФРН. Підприємництво, господарство і право, 2019. № 5. С. 244-249.

11. Столярський О. В. Міжнародне та національне кримінальне право Німеччини у регулюванні дії закону в просторі. Право і суспільство, 2015. № 4 частина 2. С. 168-173.

12. Хавронюк М. І. Історія кримінального права європейських країн : монографія. К.: Істина, 2006. 192 с.

4.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті:

www.president.gov.ua – Президент України

Законодавча влада

www.rada.gov.ua – Верховна Рада України

www.ombudsman.kiev.ua – Уповноважений Верховної Ради з прав людини

Виконавча влада

www.kmu.gov.ua – Кабінет Міністрів України

www.minjust.gov.ua - Міністерство юстиції України

Судова влада

www.scourt.gov.ua – Верховний Суд

www.ccu.gov.ua - Конституційний Суд України

Інші державні органи

<https://www.gr.gov.ua> – Офіс Генерального прокурора

Рекомендовані науково-аналітичні ресурси

www.niss.gov.ua – Національний інститут стратегічних досліджень

<http://parlament.org.ua/> - Лабораторія законодавчих ініціатив

<http://www.nbuv.gov.ua/> - Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського